

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Nova Slovenija - krščanski demokrati

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 96 70, f: 01 478 98 45, e: ps-nsi@dz-rs.si, www.dz-rs.si

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
Prvopodpisani Jožef Horvat

Datum: 14. 11. 2018

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
Mag. Dejan Židan, predsednik

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	14 -11- 2018		
Šifra:	601-01/18-3/2		
Povezava:			
EPA:	246-VIII	EU:	
Sign. zn.:			
Kratica:			

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1, 109/08. 39/11, 48/12) ter 114. in 115. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13 in 38/17) vlagamo podpisane poslanke in poslanci

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA O VRTCIH

in ga na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije pošiljamo v obravnavo.

Predlagamo, da Državni zbor obravnava Predlog zakona o spremembi Zakona o vrtcih po rednem postopku.

Pri obravnavi predloga zakona v Državnem zboru RS in pri delu njegovih delovnih teles bo sodelovala poslanka Ljudmila Novak.

Prilogi:

- predlog Zakona o spremembi Zakona o vrtcih,
- podpisi poslank in poslancev:
 - Jožef Horvat,
 - mag. Matej Tonin,
 - Ljudmila Novak,
 - Iva Dimic,
 - Jernej Vrtovec,
 - Blaž Pavlin,
 - Aleksander Reberšek.

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Zakon za uravnoteženje javnih financ (ZUJF) je bil leta 2012 eden izmed prvih nujnih ukrepov takratne Vlade RS, ki je tudi na tak način odgovorila na izjemno zaostrene javnofinančne razmere.

Leta 2018, je slika dosti bolj optimistična. Razpoloženje v gospodarstvu se je po podatkih vladnega Urada za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) izboljšalo tudi v zadnjem četrtletju 2018¹. Sprostili so se številni varčevalni ukrepi in hkrati se višajo proračunski odhodki na številnih področjih. Predlagatelji ocenjujemo, da bi se sproščanje varčevalnih ukrepov moralo začeti pri družinah in za to v nadaljevanju navajamo številne vzroke.

Demografska slika Slovenije je izjemno slaba, ena najslabših v EU. Na to nas s svojimi ocenami opozarja tudi vladni Urad za makroekonomske analize in razvoj. Za normalno delovanje države oziroma vseh njenih podsistemov bi v naslednjih letih potrebovali okoli 30.000 rojstev, trenutno pa ne dosegamo niti števila 20.000, trend pa je padajoč. Izjemno nizka rodnost in posledično staranje prebivalstva je po oceni Evropske komisije eden največjih družbenih in gospodarskih izzivov Evrope 21. stoletja. Zadeva vse države članice in večino področij politike EU. Leta 2025 bo več kot 20 % evropskih prebivalcev starih 65 let ali več, zlasti pa se bo povečalo število starostnikov v starosti 80 let in več.

Pomembno vprašanje je, kaj lahko država stori za višjo rodnost. Upadanje rodnosti pod nivo enostavnega obnavljanja prebivalstva je tesno povezano s spremenjenim načinom življenja ljudi: spremenjeno organizacijo življenja v družini, spremenjeno družbeno vlogo ženske, spremenjenim odnosom do otrok in načrtovanja družine, do česar je prišlo z zamenjavo med generacijami. Med vzroki za upadanje rodnosti v Sloveniji sta tudi neustrezna socialna in družinska politika. Predlagatelji menimo, da si Slovenija ne more privoščiti odsotnosti družinske politike in brezbržnosti do problema rodnosti. Na oblikovanje družine in kakovost življenja družin ne vplivajo samo družinske politike v ožjem smislu, temveč družinska politika, ki zaobjema zelo različne resorje: od davčnega sistema do stanovanjske in politike izobraževanja, zaposlovanja, servisnih služb, izobraževalne politike in druge.

Zaradi specifičnih značilnosti naše države, je staranje prebivalstva in z njim povezani izzivi, v Sloveniji še bolj izraženo ter pereče vprašanje. Po podatkih Statističnega urada RS bo leta 2060 predvidoma skoraj vsak tretji Slovenec star 65 ali več let. V letu 2015 je skoraj petina prebivalstva v Sloveniji stara 65 let in več. Med njimi so skoraj tri petine žensk.

Staranje prebivalstva ima velike socialnoekonomske posledice, ki vplivajo na vse vidike življenja družbe, zato Evropska komisija opozarja države članice, da morajo prilagoditi različne sisteme, kot so zdravstveni, pokojninski, sistem dolgotrajne oskrbe, izobraževanja in trg dela.

¹ http://www.umar.gov.si/novice/novice/obvestilo/news/grafi-tedna-od-22-do-26-oktobra-2018-kazalnik-gospodarske-klimе/?tx_news_pi1%5Bcontroller%5D=News&tx_news_pi1%5Baction%5D=detail&cHash=4fd4a6659ecfa455c9ef2fd43827c0c2

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE ZAKONA

2.1. Nameni in cilji

Glavni nameni in cilji predlagane novele so:

- omogočiti družinam optimizacijo družinskih proračunov in ustrezni socialnoekonomski položaj,
- uveljaviti pravičnejšo porazdelitev javnih financ,
- spodbuditi domačo potrošnjo,
- pomagati staršem, da bodo lažje usklajevali družinsko in poklicno življenje in se posledično odločali za rojstva več otrok,
- izboljšati demografsko sliko Republike Slovenije.

2.2. Načela

Predlog zakona o spremembi Zakona o vrtcih zasleduje ustavno načelo varovanja družine, materinstva, očetovstva, otrok in mladine (53. člen) ter načela najboljše otrokove koristi, načelo dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema ter pravične razdelitve dobrin.

2.3. Poglavitne rešitve

Predlog zakona o spremembi Zakona o vrtcih uveljavlja naslednjo rešitev:

- ponovna uvedba nižje cene vrtca za prvega otroka ter brezplačnega vrtca za drugega in vse naslednje otroke, ki so hkrati vpisani v vrtec.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Finančne posledice za državni proračun se ocenjujejo na okoli 21,5 MIO EUR letno. Zakon nima finančnih posledic na druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Zakon predvideva porabo proračunskih sredstev za obdobje, za katero še ni bil sprejet državni proračun.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Vsebina zakona ni predmet urejanja na nivoju EU.

Nekatere evropske države in večina skandinavskih držav, vsem otrokom zagotavljajo subvencionirano predšolsko vzgojo in varstvo. Če država ne zagotavlja dostopa vsem otrokom pri dodeljevanju mest – pogosto jih je premalo – upošteva različna merila.

Najpogosteje se postopek za vpis v predšolsko vzgojo in varstvo začne z vlogo staršev za mesto v vrtcu. Večinoma se lahko starši sami odločijo, ali želijo mesto v institucionalnem ali domačem varstvu, v zasebnem ali javnem sektorju. V skandinavskih državah lahko lokalne oblasti sprejmejo dodatne ukrepe, s katerimi vsem otrokom omogočajo predšolsko vzgojo in varstvo.

DANSKA

V večini danskih krajev starši lahko izbirajo med različnimi javnimi in zasebnimi možnostmi predšolske vzgoje. Za ustanavljanje, delovanje in nadziranje institucij predšolske vzgoje so odgovorne lokalne oblasti. Lokalne oblasti lahko tudi sklenejo sporazume o izvajanja predšolske vzgoje z zasebnimi institucijami. Taka

decentralizirana organizacija predšolske vzgoje je namenjena povečanju lokalnega prispevka in razvoju raznovrstnih oblik predšolske vzgoje, ki so prilagojene lokalnim razmeram in potrebam. Lokalne oblasti se lahko odločijo in subvencionirajo tudi skupne programe staršev (»pool scheme«), ki so ustanovljeni na zasebno pobudo skupine staršev. Za te skupne programe se glede organizacijske oblike predšolske vzgoje ne postavljajo nikakršne zahteve. Poleg tega se lokalne oblasti lahko odločijo, da bodo staršem otrok v starosti med 26. tedni in starostjo, ko so običajno sprejeti v predšolski razred, zagotovijo finančno pomoč za zasebne institucije predšolske vzgoje. Če na Danskem starši otroka ne vpišejo v dnevno varstvo, mu lokalne oblasti same ponudijo socialno pomoč in vzgojno mesto.

FINSKA

Za predšolsko vzgojo so pristojne občine, ki morajo zaradi zakonsko določene pravice otrok do mesta v instituciji predšolske vzgoje, zagotoviti prosto mesto za otroka, ko je star približno 10 mesecev (ob izteku porodniškega dopusta, ki traja 43 tednov). Predšolska vzgoja poteka v vrtcih in vzgojno-varstvenih družinah, ki spadajo pod občinsko pristojnost, ali pa pri zasebnih varuhih (delno plača občina). Postopoma se vloga vzgojno-varstvenih družin zmanjšuje, saj je težko najti nove varuhe, ki bi nadomestili tiste, ki se upokojujejo. Na Finskem lahko starši uveljavljajo pravico do dnevnega varstva po koncu porodniškega ali starševskega dopusta. Starši pri občini zaprosijo za mesto v vzgojnem okolju in obliko storitve, kot jo želijo (na primer za družinsko ali institucionalno varstvo), občina pa se odloči, katero obliko storitve jim bo ponudila. Ponudba se prilagaja potrebam staršev (tudi varstvo ponoči in ob koncu tedna), 6-letni otroci so lahko vključeni tudi v predšolske skupine. Plačilo staršev je določeno z zakonom in je odvisno od njihovega dohodka, od števila otrok v družini in števila otrok, ki so vključeni v institucije predšolske vzgoje. Za večino družin z enim otrokom znaša plačilo 200 EUR na mesec, maksimalno plačilo za drugega otroka je 180 EUR, medtem ko plačilo za tretjega in nadaljnjega otroka znaša 20 % plačila za prvega otroka (največ 40 EUR). Priprava na šolo je za starše brezplačna.

ŠVEDSKA

Varovanje otrok na domu je del javnega sistema institucionalne predšolske vzgoje, mora pa biti načrtovano in mora otrokom zagotoviti vzgojo in izobraževanje ter varstvo v pedagoško spodbudnem okolju. Vzgojno-izobraževalno delo v tej obliki poteka enako kot v drugih oblikah institucionalne predšolske vzgoje v skladu z nacionalnimi smernicami predšolske vzgoje in nacionalnim učnim načrtom za vrtce, ki je bil sprejet 1998 (Starting Strong II...2006, The Educational System in Sweden 2007/08). Na Švedskem je za starše brezplačna vključenost otrok v vrtec od četrtega leta starosti do vstopa v šolo, in sicer 525 ur letno oziroma tri ure tedensko.

NORVEŠKA

V tej državi veliko pozornosti namenjajo potrebam in željam uporabnikom, pri sprejemanju otrok spoštujejo enoten postopek, ki zagotavlja enako obravnavo vseh otrok ter usklajeno obravnavajo občinske in zasebne vrtce.

AVSTRIJA

Organizacijske oblike predšolske vzgoje v Avstriji se razlikujejo predvsem glede na starost vključenih otrok. Jasli in vrtce dopolnjujejo alternativne oblike, kot so otroške skupine (»playgroups«), skupine starši-malček (»parent group«) in vzgojno-varstvene družine (»childminders«). Omenjene alternativne oblike niso vključene v zakonodajo, ki ureja jasli in vrtce, vendar pa v nekaterih deželah pristojne oblasti opravljajo nadzor tudi nad njimi. Za alternativne oblike (otroške skupine in vzgojno-varstvene družine) so značilne manjše skupine otrok in usmerjenost k individualnim potrebam otrok. Vzgojno-varstvene družine imajo naenkrat na svojem domu največ 5 otrok, v otroških skupinah pa je med 5 in 10 otrok. Posamezne dežele priznavajo za vsakega nepreskrbljenega otroka v družini (za takšnega se šteje otrok, za katerega starši dobivajo otroški

dodatek) občutno znižanje plačila. Dodati je tudi treba, da so v Avstriji starši pri plačilu stroškov predšolske vzgoje pod določenimi pogoji deležni tudi državne pomoči. Starši otrok, ki potrebujejo institucionalno predšolsko vzgojo, ker se želijo zaposliti ali sodelovati v drugih aktivnostih, povezanih s trgom dela, so upravičeni do subvencije za predšolsko vzgojo in varstvo, ki jo izplačuje avstrijski zavod za zaposlovanje (Arbeitsmarktservice).

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1. Administrativne in druge posledice

a) V postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov

Sprejem zakona bo poenostavil obseg dela Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, predvsem na nivoju Centrov za socialno delo, saj se bo poenostavilo odločanje v postopkih dodeljevanja ukrepov družinske in socialne politike.

b) Pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov

Predlog zakona bo strankam omogočil bolj preprosto in predvidljivo uveljavljanje pravic iz naslova ukrepov družinske in socialne politike.

6.2. Presoja posledic za okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Predlog zakona nima posledic za okolje.

6.3. Presoja posledic za gospodarstvo

Predlog zakona prinaša dolgoročne pozitivne posledice za gospodarstvo, saj je eden izmed glavnih ciljev zakona povišati število rojstev, kar je nujno za ohranitev ravnovesja na trgu dela v prihodnjih desetletjih.

6.4. Presoja posledic na socialnem področju

Predlog zakona bo izboljšal življenjske razmere družin.

6.5. Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6. Izvajanje sprejetega predpisa

Za izvajanje predpisa je pristojno Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o vrtcih (Zakon o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09 – ZIUZGK, 36/10, 62/10 – ZUPJS, 94/10 – ZIU, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO in 55/17) se četrti odstavek 32. člena spremeni tako, da se glasi:

»Plačilo staršev za vrtec se določi v skladu z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev. Starši, ki imajo v vrtec hkrati vključena dva ali več otrok, plačajo za starejšega otroka za en razred nižjo ceno, za mlajše otroke pa so plačila oproščeni. Za otroka, vključenega v program vrtca, ki je dopolnil starost pet let, starši plačajo 50 % plačila, ki jim je v skladu z zakonom določeno kot plačilo staršev za vrtec. Sredstva v višini razlike do znižanega plačila vrtca, se vrtcem zagotavljajo iz državnega proračuna.«

2. člen

Ta zakon začne veljati 15 dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2020.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

Nižja cena za prvega otroka in brezplačni vrtec za drugega in vse naslednje otroke v družini, ki so hkrati vključeni v vrtec je ukrep, ki bi staršem omogočil veliko lažje usklajevanje družinskega in poklicnega življenja. Družine bi finančno in organizacijsko razbremenil. Ukrep je že bil v veljavi do 2012 in je ugodno vplival na družinsko življenje upravičencev. Čas po uvedbi pravice je po podatkih UMAR tudi sovpadel z najvišjo stopnjo rodnosti v Sloveniji v zadnjih desetih letih.

K 2. členu

Člen določa, da zakon stopi v veljavo 15. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2020. Zamik od uveljavitve do začetka uporabe je potreben za pripravo vseh potrebnih prilagoditev za izvajanje zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

32. člen (določanje plačila staršev)

Plačilo staršev določi občina na podlagi lestvice, ki starše razvršča v razrede, upošteva dohodek na družinskega člana v primerjavi s povprečno plačo na zaposlenega v Republiki Sloveniji in upošteva premoženje družine.

Starši, ki prejemajo denarno socialno pomoč po predpisih o socialnem varstvu, so plačila oproščeni. To velja tudi za zasebne vrtce, ki jim pripadajo javna sredstva na podlagi 34. člena tega zakona.

Občina lahko v izjemnih primerih pri določitvi plačila staršev upošteva na podlagi podatkov iz uradnih evidenc, ki jih vodi pristojni davčni organ ali center za socialno delo poleg dohodka in premoženja iz prvega odstavka tega člena tudi druga dejstva in okoliščine, ki odražajo dejanski socialni položaj družine.

Plačilo staršev za vrtce se določi v skladu z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev. Starši, ki imajo v vrtce hkrati vključena dva ali več otrok, plačajo za mlajšega otroka 30 % plačila, ki jim je določeno v skladu z zakonom kot znižano plačilo vrtca, za vsakega nadaljnjega mlajšega otroka pa so plačila oproščeni. Sredstva v višini razlike do znižanega plačila vrtca, se vrtcem zagotavljajo iz državnega proračuna.

Ne glede na določbo tega člena plačujejo starši, ki niso zavezanci za dohodnino v Republiki Sloveniji, polno ceno programa v katerega je otrok vključen.

Vrtci vodijo evidenco upravičencev do sofinanciranja plačil staršev iz četrtega odstavka tega zakona v skladu s 46.a členom tega zakona.

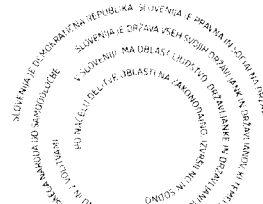

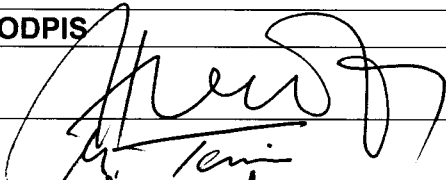
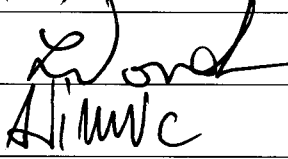
REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Postlanska skupina Nova Slovenija - krščanski demokrati

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 96 70, f: 01 478 98 65, e: ps-nsi@dz-rs.si, www.dz-rs.si

IME IN PRIIMEK	PODPIS
Jožef Horvat	
mag. Matej Tonin	
Ljudmila Novak	
Iva Dimic	
Jernej Vrtovec	
Blaž Pavlin	
Aleksander Reberšek	